

Rolnummer 813
Arrest nr. 28/95 van 21 maart 1995

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 30, derde lid, van de gemeentekieswet, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters L. De Grève en M. Melchior, en de rechters L.P. Suetens, H. Boel, L. François, G. De Baets en R. Henneuse, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter L. De Grève,

wijst na beraad het volgende arrest van onmiddellijk antwoord :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij arrest nr. 51.148 van 17 januari 1995 in zake E. Moris heeft de Raad van State, afdeling administratie, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 30, derde lid, van de gemeentekieswet de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde Grondwet, in zoverre daarin is bepaald dat op het stembiljet geen kleiner stembak staat naast de naam van alleenstaande kandidaten ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

Bij de op 9 oktober 1994 te Keerbergen gehouden gemeenteraadsverkiezing was E. Moris de enige kandidaat op de lijst Gember, nr. 13. Blijkens het proces-verbaal van het hoofdstembureau, ondertekend op 9 oktober 1994, behaalde die lijst geen zetel.

Met een op 13 oktober 1994 gedagtekend bezwaarschrift diende hij bij de bestendige deputatie van de provincieraad van Brabant een bezwaar in tegen de gemeenteraadsverkiezing, waarin hij aanvoerde dat de gelijkheid der Belgen voor de wet was geschonden doordat op het stembiljet bij de lijst nr. 13 Gember, geen stembakje was aangebracht naast zijn naam, doch alleen bovenaan de lijst. In ondergeschikte orde vroeg hij dat de bestendige deputatie een prejudiciële vraag zou stellen aan het Hof.

Op 8 november 1994 verwierp de bestendige deputatie het bezwaar; op 24 november 1994 verklaarde zij de gemeenteraadsverkiezing te Keerbergen geldig.

Inmiddels had E. Moris op 16 november 1994 bij de Raad van State hoger beroep ingesteld tegen het besluit van de bestendige deputatie van 8 november 1994. Bij het arrest nr. 51.148 van 17 januari 1995 heeft de Raad van State de huidige prejudiciële vraag gesteld.

III. De rechtspleging voor het Hof

De expeditie van de verwijzingsbeslissing is bij ter post aangetekende brief op 24 januari 1995 ter griffie ingekomen.

Bij beschikking van 24 januari 1995 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel van het Hof aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Op 7 februari 1995 hebben de rechters-verslaggevers L.P. Suetens en R. Henneuse, met toepassing van artikel 72, eerste lid, van de voormelde bijzondere wet, voor het Hof verslag uitgebracht en geoordeeld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht aan het Hof voor te stellen de procedure door een arrest van onmiddellijk antwoord af te doen.

Overeenkomstig artikel 72, tweede lid, van de organieke wet is van de conclusies van de rechters-verslaggevers aan E. Moris kennisgegeven bij op 8 februari 1995 ter post aangetekende brief.

E. Moris heeft bij op 20 februari 1995 ter post aangetekende brief een memorie met verantwoording ingediend.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

1. De verzoeker voor de Raad van State voert aan dat artikel 30, derde lid, van de gemeentekieswet strijdig is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Bedoeld artikel 30, derde lid, bepaalt : « Naast de naam en de voornaam van iedere kandidaat, behalve naast die van alleenstaande kandidaten, staat een kleiner stemvak. »

De verzoeker voor de Raad van State beweert : « deze wijze van opmaken van het stembiljet houdt ... een ernstige discriminatie in van verzoeker ten overstaan van alle andere kandidaten vermeld op het stembiljet », d.i. kandidaten die samen met anderen op een lijst voorkomen.

2. Artikel 30, derde lid, van de gemeentekieswet stelt een verschil in behandeling in tussen twee categorieën van kandidaten :

a) de kandidaten die samen met anderen op een lijst voorkomen en naast wier naam en voornaam een stemvak is geplaatst;

b) de alleenstaande kandidaat, die wel een stemvak boven zijn lijst heeft, maar niet een stemvak naast zijn naam en voornaam.

3. Het aanbrengen op het stembiljet van een stemvak naast de naam en voornaam van elke kandidaat op een lijst met verscheidene kandidaten, is verantwoord door de zorg van de wetgever om de kiezer ertoe in staat te stellen een of meer voorkeurstemmen uit te brengen.

De kiezer stemt bovenaan een lijst, wanneer hij zijn stem wil geven aan een bepaalde lijst en hij de volgorde aanvaardt waarin de kandidaten op die lijst voorkomen.

Wenst de kiezer zijn stem te geven aan een bepaalde lijst maar wil hij de orde waarin de kandidaten op die lijst zijn voorgedragen wijzigen, dan brengt hij een of meer naamstemmen uit in het stemvak naast de naam van de kandidaat of kandidaten aan wie hij de voorkeur wil geven.

In het geval van een lijst met een alleenstaande kandidaat, bestaat er uiteraard geen behoefte om de volgorde op de lijst te wijzigen.

4. In zijn memorie met verantwoording erkent de verzoeker voor de Raad van State dat er voor een lijst met een alleenstaande kandidaat geen behoefte bestaat om de volgorde op de lijst te wijzigen. Hij betoogt evenwel dat men met zekerheid kan stellen dat artikel 30, derde lid, van de gemeentekieswet ertoe leidt «dat de alleenstaande kandidaat ... minder stemmen behaalt dan het aantal stemmen dat hij (of zijn lijst) zou behalen, indien er toch een (kleiner) stemvak naast zijn naam en voornaam zou geplaatst zijn ». In dit verband wijst hij erop dat «bij de gemeenteraadsverkiezingen ... de tendens om naamstemmen uit te brengen nog groter (is) » dan bij andere verkiezingen. Een analyse van de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen gehouden in de gemeente Keerbergen op 9 oktober 1994 toont aan dat op 84,82 pct. van de stembiljetten naast de naam van een of meer kandidaten is gestemd.

5. Die beweringen en feitelijke beschouwingen doen niets af aan de vaststelling dat er een objectief verschil bestaat tussen een lijst met één enkele kandidaat en een lijst met verscheidene kandidaten.

De feitelijke vaststelling dat de meeste kiezers die hun stem hebben uitgebracht op een lijst met verscheidene kandidaten, de voorkeur eraan hebben gegeven om een stem uit te brengen achter de naam van een of meer kandidaten, toont op zichzelf geenszins aan dat de verzoeker voor de Raad van State, als de enige kandidaat van zijn lijst, zou kunnen zijn benadeeld door de ontstentenis van een stemvak naast zijn naam.

6. Het uit artikel 30, derde lid, van de gemeentekieswet voortvloeiende verschil in behandeling steunt op een objectief criterium; het is redelijk verantwoord en het blijkt niet dat het een nadeel berokkent aan de kandidaten die als enige kandidaat op een lijst voorkomen.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 30, derde lid, van de gemeentekieswet schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre daarin is bepaald dat op het stembiljet geen stemvak staat naast de naam van alleenstaande kandidaten.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 21 maart 1995.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

L. De Grève